

โลกในอุดมคติ

ทศพร ศรีวรกุล

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติการ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการที่เราได้ศึกษาประวัติศาสตร์ และเรื่องราวในอดีต จะเห็นว่าในทุกยุคทุกสมัย มนุษย์ต่างมีความขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในเรื่องของความคิด ด้วยความคิดที่แตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ทะเลาะกัน จนบางครั้งอาจบานปลายถึงขั้น เกิดเป็นสงคราม ดังเหตุการณ์ครั้งหนึ่งที่เป็น จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้เกิดการกำหนด ทิศทางการพัฒนาของโลก นั่นคือ เหตุการณ์ สงครามโลกครั้งที่ 2 และอย่างที่เราทราบดีว่า ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายที่ได้รับชัยชนะเหนือฝ่ายอักษะ แต่ประเด็นสำคัญอาจไม่ใช่ ว่าใครเป็นฝ่ายที่ได้รับชัยชนะในสงคราม แต่ สิ่งที่สำคัญจริงๆ อาจเป็นประเด็นที่ว่า ถึงแม้ ทั้ง 2 ฝ่ายจะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันจน บานปลายเกิดเป็นสงคราม แต่ทั้ง 2 ฝ่ายต่าง มีเป้าหมายเดียวกัน คือ ความต้องการที่จะ ทำให้โลกกลายเป็น “โลกในอุดมคติ” ที่แท้จริง เพราะฉะนั้นแล้ว ผู้เขียนเชื่อว่า ถึงแม้มนุษย์ จะมีความคิดที่ไม่ตรงกัน แต่มนุษย์ทุกคนต่าง ฝันถึงสิ่งเดียวกันคือ โลกในอุดมคติอย่าง แน่แน่นอน และจากเหตุการณ์สงครามโลกครั้ง

ที่ 2 ยิ่งเป็นการยืนยันอย่างชัดเจนว่า มนุษย์ ต่างพยายามหาความหมายที่แท้จริงของคำว่า โลกในอุดมคติมาตั้งแต่อดีตแล้ว และถึงแม้ว่า จะเป็นเรื่องยากที่จะกำหนดคำนิยามสากลของ คำนี้ เพราะมนุษย์เราต่างมีความคิดที่แตกต่างกัน แต่เราก็พยายามที่จะทำ พัฒนา และหา ความหมายที่แท้จริงของคำ ๆ นี้กันอยู่ดี ซึ่ง บางคนอาจให้ความหมายว่า เป็นโลกที่ปราศจาก ความขัดแย้ง เป็นโลกที่มีการพัฒนาทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวไกล เป็น โลก ที่ ปราศ จาก ความ ทุกข์ ต่าง ๆ ทั้งมวล หรืออันที่จริงแล้ว คำว่าโลก ในอุดมคติควรจะมีอะไรอย่างอื่นที่สำคัญ นอกเหนือจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่

ประเทศสิงคโปร์หนึ่งในประเทศที่ พัฒนาแล้วของโลก ประเทศที่หลาย ๆ คน เชื่อว่าเป็นประเทศต้นแบบและแบบอย่างใน การพัฒนาแก่ประเทศอื่น ๆ ประเทศที่มีการ พัฒนาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนทำให้รู้สึกถึงคำว่าเมืองในอนาคตไม่ได้เป็น เพียงแค่อนาคตอีกต่อไป ด้วยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่ใครหลาย ๆ คนจะ

เชื่อว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่ใกล้เคียงกับคำว่าโลกในอุดมคติมากที่สุดประเทศหนึ่งซึ่งจากการไปศึกษาดูงานครั้งนี้ทำให้ผู้เขียนเข้าใจถึงค่านิยมที่ประเทศสิงคโปร์ให้ไว้กับคำว่าโลกในอุดมคติ และไม่เป็นการกล่าวเกินความจริงเลยว่าประเทศสิงคโปร์สามารถพัฒนาประเทศจนใกล้เคียงกับคำว่าโลกในอุดมคติตามที่ตนตั้งไว้จริง ๆ อย่างไม่รู้ก็ดี สิ่งที่น่าสนใจที่สุดสำหรับการมาศึกษาดูงานครั้งนี้กลับไม่ใช่การที่ได้มาเห็นสิ่งต่างๆ ของประเทศที่เข้าใกล้กับคำว่าโลกในอุดมคติ แต่เป็นการได้มาเรียนรู้แนวคิดที่นำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เป้าหมายที่เรียกว่าการเป็นโลกในอุดมคติที่แท้จริง อะไรเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศอะไรเป็นแนวคิดที่สำคัญที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีการพัฒนานำหน้าประเทศในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกหลายประเทศ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาไปที่ด้านของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก โดยมีความเชื่อที่ว่า “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตและระบบเศรษฐกิจของประเทศ” โดยสังเกตได้จากการวางรากฐานและการให้ความสำคัญในเรื่องของงานวิจัยและการศึกษาต่าง ๆ เช่น ระบบสาธารณสุขประเภศ อย่างที่ทราบกันดีว่าปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำจืดเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นกับประเทศสิงคโปร์มา

เป็นเวลานานแล้ว สิงคโปร์จำเป็นที่จะต้องซื้อน้ำจืดจากประเทศอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการในระบบสาธารณสุขประเภศของประเทศ ซึ่งแน่นอนการที่ต้องพึ่งพาประเทศอื่นเช่นนี้ทำให้สิงคโปร์ขาดเสถียรภาพเป็นอย่างมาก จึงเกิดแนวคิดแก้ปัญหาดังกล่าวขึ้นมาคือ การนำน้ำทะเลมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในระบบสาธารณสุขประเภศ

แนวความคิดที่ว่า “ในเมื่อในโลกของเรานั้นมีน้ำทะเลถึง 97% เมื่อเทียบกับน้ำจืดแล้วทำไมถึงเราถึงไม่นำน้ำทะเลขึ้นมาใช้” นั้น เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนำทะเลขึ้นมาใช้ คือ ในเรื่องของการบำบัด หรือการเปลี่ยนน้ำเค็มให้เป็นน้ำจืดนั่นเอง ในการบำบัดน้ำเค็มนั้น จำเป็นต้องใช้ต้นทุนอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีเทคโนโลยีที่ทำให้การบำบัดน้ำทะเลคุ้มค่าต่อการนำมาปฏิบัติจริงได้ ทำให้หลาย ๆ ประเทศหลีกเลี่ยงการใช้วิธีนี้และแก้ปัญหาเรื่องสาธารณสุขประเภศด้วยวิธีอื่นแทน แต่ทำไมสิงคโปร์ถึงยังเลือกใช้วิธีนี้และตั้งเป้าการพัฒนาประเภศสาธารณสุขประเภศไปที่เรื่องของการบำบัดน้ำเค็ม คำตอบที่ได้รับก็คือ “ถึงแม้ว่าจะต้องใช้ต้นทุนอย่างมากในการบำบัดน้ำทะเล แต่เขาเชื่อว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่สร้างความมั่นคงในเรื่องระบบสาธารณสุขประเภศของประเทศได้ในอนาคต”

อย่างที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ว่า สิงคโปร์ เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะฉะนั้นสิ่งที่น่าสนใจ อีกอย่างคือการได้ไปดูงานที่สถาบันวิจัยแห่งหนึ่งในประเทศ แนวความคิดในเรื่องของการพัฒนาหรือการตั้งสถาบันวิจัยของประเทศสิงคโปร์เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากคือ “ถ้าประเทศต้องการที่จะพัฒนางานวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ประเทศสิงคโปร์จะเลือกมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสถาบันวิจัยก่อนที่จะพัฒนาคนในประเทศ ซึ่งวิธีการนี้จะสามารถดึงดูดผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยมาช่วยพัฒนางานวิจัยในประเทศ และด้วยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศควบคู่กันไปด้วย”

จากแนวทางการพัฒนาทั้งสองเรื่องนั้น แสดงให้เห็นถึงว่าประเทศสิงคโปร์นั้นให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศมากกว่าเรื่องของงบประมาณหรือเงินในการลงทุน เมื่อประเทศได้มองเห็นแนวทางแล้วว่าแนวทางนี้จะสามารถสร้างเสถียรภาพต่อประเทศในระยะยาวได้ ประเทศสิงคโปร์จะให้ความสำคัญและมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนามากกว่าวิธีการที่เห็นผลอย่างรวดเร็วแต่ไม่อาจสร้างความมั่นคงในระยะยาวได้ ด้วยแนวคิดที่น่าสนใจนี้ จึงไม่น่าแปลกใจเลยที่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนจึงเป็นในรูปแบบของ “ความ

เชื่อใจ” ดังคำพูดที่ได้ยินอยู่เสมอ ๆ ว่า “The government work hard for people and people truth the government.”

ทั้งเรื่องของแนวคิดในการพัฒนาประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ของรัฐบาลและประชาชน ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ล้วนเป็นสิ่งที่ใกล้เคียงกับคำนิยามของคำว่าโลกในอุดมคติที่สุดตามแบบที่ประเทศสิงคโปร์ให้นิยามเอาไว้ แต่มีเรื่อง ๆ หนึ่งที่ผู้เขียนได้ตั้งเป็นข้อสังเกตและมองว่าเป็นประเด็นที่น่านำมาขบคิดต่อ นั่นก็คือ ถึงแม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างมากมายนั้น แต่เรากลับแทบจะไม่เห็นถึงแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนในประเทศเลย ซึ่งผู้เขียนมีความเชื่อว่า “การพัฒนาประเทศเพียงแค่ด้านวัตถุหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมเพียงอย่างเดียว ไม่อาจนำไปสู่ความสุขที่แท้จริงของประชาชนในประเทศได้” อาจจะเป็นประโยคที่ฟังดูคลุมเคลือจึงขอยกตัวอย่างแนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจ

“เราควรปลูกป่าในใจคนเสียก่อนและคนเหล่านั้นจะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตัวของตัวเอง” พระราชดำรัสที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพูดไว้ในเรื่องของการปลูกป่า คำว่า “ปลูกป่าในใจคน” มีความหมายคือการสร้างจิตสำนึก

ในเรื่องทรัพยากรป่าไม้ หรือนั่นก็คือการมุ่งเน้นการพัฒนาไปที่ที่จิตใจของประชาชนในประเทศนั่นเอง สังเกตว่าถ้าประชาชนในประเทศมีจิตสำนึกในเรื่องทรัพยากรป่าไม้ เราในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติกฎหมายให้มากมาย หรือกำหนดบทลงโทษที่รุนแรง และการที่เราสร้างจิตสำนึกต่อคนในประเทศในรุ่นหนึ่ง ความรู้สึกที่รับผิดชอบ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะถูกส่งต่อไปยังรุ่นลูก รุ่นหลาน และรุ่นต่อ ๆ ไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (เหมือนแนวความคิดในเรื่อง one to one, one to many, many to many ของประเทศสิงคโปร์) นอกจากนี้ แนวความคิดเรื่องปลูกป่าในใจคน ไม่ใช่เป็นเพียงแนวคิดที่ใช้ได้กับเรื่องของทรัพยากรป่าไม้เพียงอย่างเดียวแต่สามารถนำมาใช้กับเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติได้ทั้งหมดอีกด้วย ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้เขียนจึงมองว่าแนวทางการพัฒนาทางด้านจิตใจหรือการยกระดับจิตใจของประชาชนในประเทศ คือการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง (แนวความคิดเรื่องมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน)

อาจจะมองว่าแนวความคิดในเรื่องของการพัฒนาทางด้านรูปธรรม (ความเจริญทางด้านวัตถุ) และนามธรรม (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกัน และไม่อาจไปด้วยกันได้ แต่ผู้เขียนมองว่าทั้งสองสิ่ง

เป็นสิ่งสำคัญที่จะควรพัฒนาควบคู่กันไป ไม่ใช่มุ่งเน้นไปที่เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงอย่างเดียว “การพัฒนาเพียงแค่เรื่องของจิตใจมนุษย์เพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้เกิดการพัฒนาประเทศได้ ในขณะที่การพัฒนาเพียงแค่เรื่องของสิ่งที่เป็นรูปธรรมเพียงอย่างเดียวก็ไม่อาจนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริงของประชาชนในประเทศได้”

ประเทศไทยของเรานั้นเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นคำนิยามที่ประเทศอื่น ๆ ตั้งไว้ให้กับประเทศของเรา เป็นคำนิยามในเชิงลบที่สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศของเรา แต่จากคำนิยามดังกล่าวที่เป็นมุมมืดที่สุด ผู้เขียนกับเห็นถึงแสงสว่างเล็ก ๆ จากคำนิยามคำนี้ “การที่ประเทศของเรานั้นเป็นประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ก็หมายความว่าประเทศของเรายังสามารถสร้างทิศทางหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ ได้” ในเมื่อโลกของเรายังไม่อาจให้คำนิยามของคำว่าโลกในอุดมคติที่เป็นคำนิยามสากลที่ใช้กันทั่วโลกได้ จึงไม่ได้หมายความว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว เป็นประเทศที่มีแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ถูกต้องหรือเป็นไปในทิศทางที่ควร การที่เราจะพยายามบุกเบิกแนวทางใหม่หรือสร้างสรรค์คำนิยามของคำว่าโลกในอุดมคติใหม่นั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่จะไม่ถูกไม่ควรแต่อย่างไร และยิ่งไปกว่านั้น ด้วยแนวทางการพัฒนาประเทศที่เกิดจากการสร้างสรรค์

ขึ้นมาใหม่นั้นอาจทำให้มนุษย์ได้ค้นพบกับคำ
นิยามของคำว่าโลกในอุดมคติที่แท้จริงก็
เป็นได้

สุดท้ายนี้ สิ่งที่คุณเขียนอยากขอตั้ง
คำถามกับผู้อ่านทุก ๆ ท่าน คือ นิยามของคำว่า
โลกในอุดมคติของท่านเป็นเช่นไร และ
แนวทางที่จะทำให้บรรลุถึงโลกในอุดมคติที่
ตัวท่านนิยามไว้จะต้องทำอย่างไร ผู้เขียนเชื่อ
ว่า ถึงแม้แต่ละคนจะให้คำนิยามของคำว่า
โลกในอุดมคติที่แตกต่างกัน แต่เชื่อว่า
สุดท้ายแล้วเมื่อเราบรรลุถึงนิยามของคำว่า
โลกในอุดมคติแล้ว จะต้องเป็นโลกที่สมบูรณ์
อย่างแน่นอน

ผู้เขียนหวังว่า วันหนึ่งประเทศของเรา
เป็นประเทศที่เป็นโลกในอุดมคติ เป็นประเทศที่
สมบูรณ์พร้อมไปด้วยความเจริญทั้งทางด้าน
วัตถุและด้านจิตใจของมนุษย์อย่างแท้จริง